

Előfizetési feltételek:

Egy évre 6 frt — kr.
Három hónapra 3 frt — kr.
Három hónapra 1 frt 50 kr.

Előfizetési pénsek postaköltségével
kiszámláz.

Magyarországi és külföldi el-
fizetők a kiadókhoz forduljanak.

Megjelenik minden hétfőn.

DUNA VIDEKE

(PAKSI LAPOK)

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Hirdetések (Hivatalnok):

Menzel Antal, Goldberger A. V.
és Eckstein Bernát Budapeston.

Megjegyzés: A hirdetésekért a kiadóknak kell fizetniük.

Megjegyzés: A hirdetésekért a kiadóknak kell fizetniük.

Megjegyzés: A hirdetésekért a kiadóknak kell fizetniük.

Olvasókör,

Mindazon helybeli és vidéki előfizetőinknek a szerkesztőségi Olvasókör nyitva áll a hó 15 étől, a kik az előfizetési pénzeket pontosan befizetik vagy a szerkesztőnél, akár a könyvnyomdáiban. — A rendes helybeli és vidéki előfizetőinknek, — a szerkesztő Uri utcza helyiségeiben teljesen díjtalanul állanak rendelkezésükre a havi mulattató folyóiratok, gazdasági stb. szakmunkák, úgy a napi politikai és képes politikai napilapok. Mindön a helybeli és vidéki érdeklődőket felhívjuk ezen szerkesztőségi általános hírlapkiállítás élvezhetőségére, azon reményünknök adunk kifejezést, hogy azt viszonyon öszintéséggel fogják látogatni,

A szerkesztőség.

Az ipartörvény.

Igérgetünkhez képeát közöljük az Ipartörvénynek, az ipartestületekről szóló rendelkezéseit a következőkben:

122. §. Törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácssal bíró városokban, továbbá oly községekben, melyekben a képeítéshez kötött mesterséggel foglalkozó iparosok száma legalább százra megy, a képeítéshez kötött mesterséggel foglalkozó iparosok kétharmadának kívánata az illetékes ipar és kereskedelmi kamara meghallgatásával és a törvényhatóság hozzájárulásával az iparhatóság által ipartestületek alakítandók.

123. §. Egy város vagy község területén csak egy általános ipartestület alakítandó.

124. §. Mindazon iparosok, kik az illető város vagy község területén képeítéshez kötött mesterséget üznek, a testület tagjai, és a tagsági díjak fizetésére kötelesek. — Kereskedők, gyárosok és részvénytársaságok nem kényszeríthetők a testületekbe.

125. §. Az általános ipartestület megalkítása alkalmával az első fokú iparhatóság felhívja az eddig működött ipartársulatokat, hogy az ipartestületbe olvadjanak.

Ha a közgyűlés az ipartársulat további fennállása mellett nyilatkozik, az ipartársulat tagjai, a kik a képeítéshez kötött mesterséget üznek, az ipartestület tagjai közé is tartoznak.

126. §. Az ipartestület célja: az iparosok között a rendet és egyetértést fenntartani; az iparhatóságnak az iparosok közt fenntartandó rendre irányuló működését támogatni, az iparosok érdekeit előmozdítani s őket haladásra serkenteni. — Ez okból gondoskodik arról:

a) hogy az iparosok és a segédek közt rendezett viszonyok álljanak fenn, és

hogy a tanoncok ügye rendeztesse; c) hogy az iparosok és a tanoncok vagy a segédek közt felmerülő surlódások és vitás kérdések elintézésére békéltető működés biztosítsassék; d) hogy segélypénztárak létesüljenek; e) hogy az iparosok anyagi érdekeit szövetkezetek alakítása által előmozdítsa; f) hogy a hatóságokat az iparügy tekintetében köllőleg tájékoztassa.

127. §. Az ipartestület a hozzá tartozó iparosokra és segédzemélyzetekre néve az első fokú iparhatóságoknak meghatározott teendőit végzi.

128. §. Minden ipartestületnek közgyűléseleg megállapított alapszabályokkal kell bírnia. — Az alapszabályokba felveendők:

a) a testületi tagok jogai és köteleességei; b) a tagsági díj nagysága; c) a testületi elöljáróságnak mikénti összeállítása és hatásköre; d) a testületi vagyon kezelése módja; e) intézkedés az iránt, hogy hatóságok és harmadik személyek irányában ki képviselje a testületet.

129. §. A testületi alapszabályok nem tartalmazhatnak olyat, mi által az egyes tagok a jelen törvény által őket megillető jogok gyakorlásában megszoríthatatnának vagy akadályoztatatnának.

130. §. Az ipartestület ügyeit a közgyűlés és az elöljáróság intézi.

131. §. Azon tárgyak, melyek felett mindenesetre a közgyűlés határoz, a következők: 1. az elöljáróság elnökének és tagjainak megválasztása; 2. a testület jövő évi költségvetésének megállapítása; 3. a hozzájárulási kulcs megállapítása; 4. a számadások megvizsgálása; 5. szövetkezetek alakítása; 6. az iparosok és segédek közti viszony, ugy nem különben a tanoncok ügyeinek rendezése végett javaslatba hozandó szabályzat tervezetének megállapítása; 7. a testületi vagyon hovatartozására vonatkozó határozat; 8. az alapszabályok megállapítása és módosítása.

132. §. A rendes közgyűlés évenként legalább egyszer és pedig legkésőbb márczius hóban tartandó.

Az elöljáróság közgyűlést bármikor összehívhat. — Az iparhatósági biztos kívánatára vagy a tagok egy harmad részének írásbeli követelésére az elöljáróság közgyűlést egybehívni tartozik.

133. §. Közgyűlésen a testületbe tartozó minden iparos, ki a politikai jogok gyakorlásától felfüggesztve nincsen, szavazattal bír.

134. §. Minden közgyűlésről jegyzőkönyv vezetendő.

135. §. A testületi elöljáróságnak legalább 12 iparosból kell állani.

136. §. Az elöljáróságot a testület választóképes tagjai közgyűlésen választják.

137. §. Az elöljáróság intézi a testület miúdzagon ügyeit, melyek a közgyűlésnek fenntartva nincsenek.

138. §. A tagsági díjak késedelmezés esetében közigazgatási uton a közsadók módjára hajtathatnak be.

139. §. Az iparhatóság minden ipartestülethez állandó hatósági bizost rendel ki.

A hatósági biztos a testület elöljárósága minden üléséhez és a közgyűléshez meghívandó.

140. §. Az iparosok és segédek közti viszony nemkülönben a tanoncok ügyeinek rendezése végett a testületek általános kötelező szabályok létrehozatala céljából javaslatot terjeszthetnek elő a törvényhatósághoz.

141. §. Minden ipartestület köbelében az iparosok és tanoncok vagy a segédek közt felmerülő surlódások és vitás kérdések elintézésére iparosok és segédekből külön békéltető bizottság szervezendő. — A békéltető bizottság iparos tagjai a testületi elöljáróság tagjai. A békéltető bizottság segéd-tagjai, a segédek által, az e célból az iparhatósági biztos által összehívott választó ülésen választott segédek.

A békéltető bizottság mindenekelőtt a felek kibékítését megkísérli; ha ez nem sikerül, szótöbbséggel határoz. — A határozattal meg nem elégedő félnek jogában áll a határozat kihirdetésétől 8 nap alatt igényeit a törvény rendes útján érvényesíteni, mi által azonban a határozat végrehajtása meg nem gátoltatik.

A békéltető bizottság eljárását külön alapszabályok határozzák meg, melyeket a békéltető bizottság összes iparos és segédtagjai ülésben állapítják meg.

142. §. Segélypénztárak létesítését a békéltető bizottság segédtagjainak összehívott ülésén a segédek többsége határozza el s az iparhatósági biztos által egybehívott és elnöklete alatt megtartandó ülésben a segélypénztár alapszabályait megállapítják. — Ez alapszabályokban meg kell határozni:

a) mely pénzekből és járulékokból alakítandó a segélypénztár; b) mely esetekben van a segédnek segélyre szüksége; c) mi a segély legnagyobb mérvé, a melyre a segédnek igénye van.

143. §. A segédektől követelhető hozzájárulás nem lehet nagyobb, mint heti bérük 3 százaléka. Ez a hozzájárulás az iparos által a segélypénztár számára beszedendő. — Az iparos minden segédje után a segélypénztárhoz hozzá tartozik járulni, a segédre néve megszabott járulék 1/3 része erejéig.

A segélydíjak nem foglalhatók.

144. §. Összebejlesztés folytán bekövetkezett munkásságon esetén, az összebejlesztésben részt vett segédeknek segély nem adható.

A kisdedek nevében!

Már többször szólaltunk fel kisdedeink érdekében; több szakértő, több emberbarát és hazafi szólalt fel e nemzetiségünk mélyen érdeklő ügyben; de se városunk, se a vidék hátramaradt városai, községei nem tesznek e nagyon fontos ügyben éppen semmit.

Most már az egyeseket kiejük tel, tegyük magukévá a szent ügyet, hisz a jelen idők humanitási mozgalmi között alig van fontosabb a követhetőségeiben messzebbre és áldásosabban kiható törekvés, mint a mely a kisdedovás meghonosítására és terjesztésére céloz. Ez a mozgalom kisdedovó-intézeteket, gyermek-menedékhelyeket kíván létesíteni, a mely intézmény a maga egyszerűségében a humanisztikus irányú társadalmi alkotások sorában jelentőség tekintetében igazán elsőrangú tényező.

Hogy a kisdedovás célját a maga teljes értékében méltányolni és felbecsülni tudjuk és az intézmény lelkes támogatóiá vá legyünk: nem is kell több, mint ismerni a magyarországi népmozgalmi statisztika adatait. Van ennek egy megdöbbentő, végtelenül elszomorító fejezete, a mely a gyermekekről szól. Ismeretes dolog, hogy nálunk a születések aránya kedvező, azonban a szaporaságból nem sokat nyer a nemzeti erő, mert másfelől meg ugyancsak a statisztikai adatok arra tanítanak, hogy a gyermekhalandóság óriási aránya és így voltaképpen a népesedési mozgalom mérlege a civilizált államokhoz viszonyítva ugyaszerűleg legkedvezőtlenebb éppen nálunk, a hol a születési viszonyok kedvezősege oly nagyarányú szaporodást produkál. Végtére is mit használunk az az előny, ha sok gyermek születik, mikor az új nemzedék legnagyobb része még az élet bajnába elpusztul; mit ér az nekünk fajfűtartási szempontból, ha a gyermekekot a nemzeti erő gyarapítására nem tudjuk megtartani!

Kétségtelen tény, hogy az apró gyermekek 60%-a elhal 2—6 éves korában, tehát abban az időközben, midőn az anyai emlőről leszakad és még az iskolabjárásra meg nem érik. Ezen életkor számára, a hol legmegdöbbentőbb a fogyasztás, kell védelmet szervezni. Pedig ez lehetséges, csak akarat, buzgalom és némi csekély áldozatkészség szükséges hozzá, hogy ezen tényezőket felhasználásával gyermek-menedékhelyeket állíthassunk az országunk minden részében.

Mindfi nyilvánvalóbbakká lesznek a kedvezőtlen statisztikai adatokban rejlő tények, annál inkább fejlődik az érték a közönségben a nagyjelentőség, humanitási esél iránt. Általánosá kezd válni az a szükségérzet és elhatározás, hogy fajfűtartásunk érdekében önmagunkra van szükségünk. Ennek az ébredő szükségérzetnek a hatása alatt az állam maga és a törvényhatóságok kezdnek figyelmet fordítani a kisdedovásra, és ha még ma teljesen kezeikbe nem is vették a humanitási ügynek terjesztését, de bizdítólag következtetnek arra néve, hogy a községek megtegyék ez irányban a reájok váró tennivalókat.

Valóban itt az ideje, hogy a kisdedovás érdekében országsserte szervezett mozgalom hozassék működésbe. Mert ezen a téren nálunk még nagyon kevés az alkotás és nagyon sok a teendő. Különösen ott, a hol a magyarság zöme lakik, csak elvétre található kisdedovó intézet vagy gyermek-menedékhely. A Tisza mentén és a dunántúli részekben, a hol a kisdedekben legnagyobb a halálozás, legkevesebb eredményt tud fölmutatni a kisdedek érdekében immár félszázad óta buzgó humanisztikus törekvés. Az országos kisdedovó egyesület, az eszme nagytevékenységű letéteményese, nemrég ünnepelte fennállásának 50 éves jubileumát. S ennél a félszázados időhatárnál, fájdalom, a legmagyarabb megyékben még csak csekék gyanánt állanak fenn az áldásos intézmények a fajpusztulásnak sivatagában. Magyarországon aránylag legnagyobb a közöny a gyermekek megóvására hivatott társadalmi tömörülés és közművelődési iránt s a magyar Kánaán lakóinak konzervatív természete miatt legnehezebb-

ben ver gyökeret ebben a talajban a kisdedovó-intézet; pedig ennek a népnek mezei munkával való foglalkozása miatt éppen ezeken a vidékeken van a tehetetlen kisded loginkább elhagyatva és legtöbb véletlen katasztrófának kitéve; tehát ha valahol, úgy a gazdasággal foglalkozó falvakban és városokban a munkásnép gyermekei számára van szükség menedékhelyek berendezésére.

A legújabbban megindított akció, a mely felsőbb helyről nyert lökést, reméli engedni, hogy az embermentésnek ezen a terén mindenütt, tehát az e tekintetben még leginkább pusztá magyar vidékeken, kedvező fordulat fog előállni s a tévékenységre sarkalt mozgalom nyomában nagyobb arányban létesülnek a gyermekmenedékhelyek. A közoktatásiügyi és belügyminiszterek a kisdedovás érdekében fölhívást intéztek az ország összes törvényhatóságaihoz. S erre a fölhívásra már is több törvényhatóság megtette a humanitási intézmény általános szervezése iránt a hatósági intézkedéseket. Néhány megye szabályrendeletet alkotott, s a gyermek-menedékhelyek létesítését a községre néve kötelezővé tette.

De hát miből tartják fenn a közhasznú intézetet? Ez a kérdés, a melylyel az általános viszonyok kedvezőtlenesége közepett számot kell vetni.

Hát ezzel a kérdéssel, szerencsére, könnyen lehet végezni. Nincs ok a miatt aggódni, hogy a gyermekmenedékhelyek létesítése a községek anyagi segélyforrásainak hiánya miatt hajótörést szenvedhetne. Hisszen aránylag igen csekély anyagi áldozatról van szó, egy gyermek-menedékhely fűttartása oly kevésbe kerül, hogy azt a csekélységet a legszegényebb falvak is módjában álland a humanitárius és nemzetiünk javára áldozatul meghozni.

A kisdedovóintézetek szervezetének és fűttartási költségeinek ismertetésére a humanitárius ügy egyik apostolkodó férfja után az alábbiakat közöljük:

*

Két lényeges beszerezni való van: a helyiség és a dajkáló egyén.

Az első, ha az óvó nagy menedékhely állandó akar lenni, adja vagy bérelje a község; van sok helység, a hol kellő megkeresésre a földesúr is kész lesz, alkalmas helyet, telket vagy házat is adni.

A helyiségnek lehetőleg száraz, egészséges, tiszta és vízmentes helyen kell fektülnie; egészséges víz, de fűdött kuttal, befűtött udvarral vagy árnyékos kerttel. Hol ez többi nincs, egy alkalmas felszer is megteszi a magáét.

Nyári menedékháznak az iskolaépület is helyet adhat.

Nagyobb baj egy alkalmas vezető, illetőleg óvó dajka beszerzése.

Reades kisdedovó intézereknél, a hol a község az óvónak legalább 300 frt fizetést, lakást, fűtést adhat, nincs semmi nehézség; a fővárosi óvóképződeiből megkeresésre mindig nyerhet képzett óvónót.

Egészen másként áll a dolog, a végleg vagy ideiglenesen alkalmazandó óvókkal vagy dajkákkal, a kiket helyi viszonyok szerint beszerezni és képeztetni kell.

Itt az egyént nagyon meg kell válogatni; mert csekély díj és kisebb fokú képesség mellett, a drága kiencsöt: a haza kis polgárainak szavait bizzuk rá. Az illetőnek lelkiismeretesnek, becsületesnek, sem igen fiatal, sem igen vén egyénnek kell lennie. Olvasni, írni, énekelni tudnia kell; szeretnie a gyermekeket és azokhoz való kedélylyel bírnia.

És ha mindez megvan is, szükséges, hogy egy reades kisdedovó intézetben legalább 3—4 főig gyakorolja magát és az országos kisdedovó egyesület által kiadott fűtetzékből is a gyakorlati kisdedovásból egy szakértő bizottság előtt vizsgát tegyen le és bizonyítványt nyerjen.

Hátra van még a felszerelés és fölügyelet; de ezek már könnyebben megszerelhető és berendezhető dolgok.

Mi kell egy menedékház felszereléséhez? A gyermekek magasságához mért asztalok és padok vagy székek, ivóedények mosdótál és törülköző, fogas ételtartó támlával. Foglalkoztató,

játékszerekül: pár kuszófa, egy hinta, kuszókötél, farudak a testgyakorlathoz: pár szekér homok (porond), falapátocskák a homokjátékra; színes papírok a papírfűtésre, gyutapálcák és borád a borsó munkához; összefaragott fabasabok az építkezésre; természetrajzi tárgyak (magok, szárított virág, ásvány) vagy képek falitablák. Mindezekből annyi, a mennyi telik. A többi képző szórakoztatást a dajka egyénisége nyújtja kis elbeszélésekkel, betanult és betanítandó dalokkal, játékokkal. Egy gyékény a melegben elálmosodott kisdedek számára árnyékos helyen. Ennyi az egész. Közadokozásból beszerezhető a legtöbb helyen. Sz. H.⁴

H i r e k.

— 1888. január 8.

Lapunk harmadik évi folyamába lépett. — Kérjük tehát tisztelt Olvasóinkat sziveskedjenek az előfizetési pénzeket mielőbb hozzánk beküldeni s lapunkat ösmerőik, a kaszinók, egyletek, olvasóköriök támogatásába ajánlani.

Előfizetési feltételek.

A „DUNA VIDÉKE“ (Paksi Lapok) előfizetési ára 1888-ik évre:

Egész évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 „ — „
Évnegyedre 1 „ 50 „

Községeknek és jegyzőknek: egész évre csak 5 frt; tanítók és kisebb iparosok részére csak 4 frt. A kik az egész évi előfizetési pénzt egyszerre küldik be: azoknak két hirdetését díjtalanul közlünk s csak is a kiencstári 30—30

kr. bélyegilleték beküldését kérjük.

Helybeli előfizetőinket kérjük, hogy tetszésük szerint vagy a szerkesztőségben, akár a könyvnyomdában legyenek szivesek az előfizetési összeget nyugtára fölírni.

A kiadóhivatal.

— Múlttag. A dunaföldvári önkéntes tüzoltó egylet folyó hó 28-án a kaszinó termébe, tombolával egybekötött zártkörű túzóltó bált rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépti díj 1 frt. A kik netaláni tövedésből meghívást nem kaptak volna, sziveskedjenek a rendezőséghez fordulni.

— „Gyün a farkas!“ E hó 2-án nagy riadalom támadt Pakson, a molnárok között, hogy „gyün“ a farkas, a zádori rév felől. A molnár legények, ki botot, villát, rozsa mordályt véve magokhoz, indultak meggátlandó a farkasnak a városba való bejvetelét. — Ott ült a farkas a jégen, — legarababb ök ezt okozták ki — s ezen ülésebből megjösoáltak, hogy a farkas egyik part odura irányozza figyelmét, a hol egyik polgártársunk kezesül telelnek s most választ azok közül egyet. — Egy kis várakozás után a farkas csakugyan fel is állt, inult a város felé s — szárnyai támadván, egy vadind képében felszállott, ott hagyván a majdnem sobálványá változott niaródokat, kik szegyenkezebe húzódtak vissza, — átközvén a ki őket így „megcsufolta.“

— Előfizetési felhívás. „Bűn és bűnböds“ című mai tárczánkra; melyet lapunk s több hazai ismert lap kitűnő tolu munkatársa írt — midőn felhívjuk a tisztelt Olvasó közönség figyelmét, — egyszerűságnak tudatjuk, hogy ebből a jövőre csak rövidebb szemelvényeket fogunk hozni, a mennyiben a 10-12 ivre terjedő mű, már a jövő hó elején könyv alakban is meg fog jeleeni. — Az új betűk, melylyel e könyv nyomtatva lesz, már e napokban megérkeznek s könyvnyomdászatunk szavatosságot vállalt a munka készváltásáért. — Az egész munka ára 1 frt, (bolti ára magasabb lesz) mely összeget kérjük lehetőleg február hó 10-éig eczim alatt beküldeni: A „Bűn és bűnböds“ kiadója Balás Bárdornak Pakson. —

— Halálzás. Füle Antal, ref. segédlelkész e hó 5-én, hosszas szenvedés után elhunyt. — A jó fiú siratják agg szülei, kiknek egyetlen öröme volt e sivár életben. Édes anyja betegon jött el Hala sról drága fia bolttetemeibe; édes atya már előbb megérkezett, de a jó fiú már nem ömerte meg a jó atyát. — Az egyház is siratja papját! A hívek kivétel nélkül szerették őt s nagyon zokon vették, hogy az agg szülék, nem lettek értesítette kedves gyermekük állapota felől. — A társadalom is sokat veszített a szerény, de tudományazonias fiatal ember elvesztése által. — Hült tetemeit e hó 7-én délelőtt 10 óraker kisérték örök nyugalomra nagy számú tisztelői. Ezekre ment a részvevők száma, a kik a ropant hideg daczára is eljöttek az utolsó uthoz. — A temetési szertartást nagy tiszteletű Horváth Sándor helybeli ág. evang. lelkész úr végezte a helybeli reform. tanító Antal G. a kajdasi ref. tanító Tóth István s a helybeli evang. tanítók: Heisser Henrik és Rein tanító urak segédkezése mellett. — Itt meg kell jegyeznünk, hogy a helybeli ref. pap azért nem temette el a református pap által a segédlelkésként, mert annak szülei szegények s ő költséget nem okozhat magának az által, hogy a szomszéd községekbe küldjön földönözött meghívással. — Pedig azok szives készséggel siettek volna a végtiszességet megadni, a széles körben ismert, tisztelt és szeretett lelkipásztorának. — Béke lengjen a drága halott porai felett s aagg szüleit vigasztalja azon tudat, hogy gyermeküket szerette az egész város és vidék s hogy emléke örökké maradandó lesz közöttünk!!!

— A paksi bíró választás elhalasztott e hó 14-ére. Nagyon kíváncsiak vagyunk arra, hogy vajjon kiket fog a főszolgabíró úr kandidateálni.

— Az Irgalmatlan kemény muzsika időjárás meghozta a korcsolyázás nemes sportját kedvelőknek is az örömet. Finom sima jegen látjuk városunk intelligens községét egymással versenyezni a sikamlós téren fáradhatlan kitartással, különösen a délutáni órákban, míg csak be nem setötedik; hogy aztán másnap ismét folytathassák e mulatságot, a mely oly bizonytalan időre van szabva. — Majdnem azt mondhatnánk csak: máttól holnapig. — Ha a hideg ily makacsul tart, — a paksi korcsolyázók Földvárt és Baját is meglátogatják a szöke Duna hátán, a mi Paks vártalkozó községétől nagyon könnyen ki is telik.

— Vadlúd és vadkacsa addig még nem tapasztalt nagy mennyiségben jelentkezni Pakson s egyáltalán a Dunamentén.

A „DUNA VIDEKE” TÁRCZAJA.*

Dalok.

I.

Szemeidbe ha pillantok, kedvesem;
Bennök égett érettem a szerelem;
En is szerettelek nagyon tégedet,
Érted oda adtam volna életemet?

De rövid volt boldogságom élete,
Oly rövid volt mint egy álom ihlete,
Beborult az ég fölöttem azután.
S most szívemben örök bú ül pazarán!

II.

Ne sirasd már soha többé engemet,
Ne nehezteld még jobban a szívemet,
Ugy is örök bú volt egész életem,
A jó Isten tudja mennyit szenvedtem!
Búsultam is, keseregtem eleget,
Melynél többet már keserni nem lehet;
Boldogságot magam sohse éreztem,
Pedig csak mást boldogítani születtem!

III.

Északi hegytetőn
Egy fenyő áll egy maga
Ot borítja fehér leplevel
A bércek jeges hava
Egy pálmáról álmodik
Mely keleti távolon
Egyedül s némán kesereg
Égető sziklafalon.

(Hölne mián.)

Osmanda.

Bűn és bűnhődés.

Irta: CHALUPKA REZSŐ.

[Utánnyomás tilos.]

Mikszáth Kálmánnak ajánlva.

I.

A branyiszkói hegylánc bal partján, hol ma virágos kertek illatával és dúsan tenyésző, kővér földek kalász-hullámaival játsza pajkoskodó játékát az enyelgő szellő, — egykor őserdők sivár magánya terült el.

Mérföldekre terjedő hosszú — széles unalom lebogett ólomszürke szárnyain e vidék felett, kísérteties homály árnyékába takarva az átöröhetetlen vadont, melynek titkaira eddig elé ember szem sugár nem esett.

Az őserdők keleti oldalán egy kis folyócska kanyargott el a-Táreza.

Vadvirág szötte partjai között, komor, lassú méltósággal bömpölygött el az agg folyam vize a nyil futás HERNÁD iszapos habjainak.

Patyolat-könyű, kristály-tiszta hullámai andalító csevegés közt loesolgatták a bűs vadon mosolygó part falát; mélabús csevegésük bele — beleolvadt az erdő fáinak egyhangú énekébe s a hullám és a fa levél, a víz és a föld beszélt egy hosszú hosszú titokzatos szép regét, talán egy elkárhozott multról, talán egy szebb, talán egy boldogabb jövőről, talán éppen a gyámoltalan, árva jelenről, — nem tudom! A természet gondos őre, ki adott és fentart mindeket, ki tudja a hullám csacska csevegését, ki győzi a szelnek zugását és érti a falevél susogó danáját, az tudja, s hogy mit beszélt a két agg barát egymásnak, egyedül ő mondhatná meg a legjobban.

Néha — néha, ha holdvilágos, csendes éjszakán liborult ezüstös fényola a fényes éjféli királyúrnok e vidék halkán hangos titkaira, fínom, lunge sugaraiba bele belekapott a síró szellő könnyű szárnyaival s ilyenkor rendszeren oly bánatos, szívet átmetsző, rejtélyes dalt zengett el az aetheri hárokon altató volt ennek büvös-hűjós varázsa, mint kikéltör a kicsiny szárnyas állatkák zsongó örömdala az ébredő tavasz tarka, himes virágai felett.

Néhány lépésre a folyó partjától, megvultva egy széles, terebelyes tölgy százados árnyékában egy kis kápolna állott.

Szűk épületke, alig elégséges három-négy ember befogadására, — az öreg Péterfy Pál emeltette, neijével, Szentgyörgyi Klárával történt egybekelésének emlékére.

A kis góth ízlésű remek falait kívülről vadszőlő és bajoralka virág szötte körül, zöld sártort vonva a szent hajlék környékén.

Belső a kápolna buzavirág-zsín menyeczetén élesztős csillagok között díszlett egy lángoló szív, átszűrva fordén egy kettős ágú keresztrel, melynek aló része a horgony négy körméhe végződött. A kettőt körülfutá egy buza-kalász koszorú. A szív jelképezé az életet, a kereszt az igaz hitet, mely horgonya, támpontja maradjon mindenkör törekvéseinknek; Ceres adománya a munkát és scorgalmat, az ember lelkének illatát.

Ezen jelkép alatt terült el a kápolna kicsiny oltára. Kertté vala az idomítva, az árulás kertjévé. Közvetlen az előtérben, a zöld moh bürömpes pázsitján, ott aludt a három tanítvány; balra tölök, egy olajfa tövében a mester, térdén állva s imára kúcsolt kezekkel. Balról felette, kiterjesztett szárnyain lebege a glória fény körében egy angyal, hulló hó fehér talárban s kezében a pohárral, — a megváltás fel ajánlott poharával; jobbról mellette ébenfából faragva állott a feketére festett kereszt, rajta az egy szó „Eféta!”

Íde szokott volt minden, minden áldott nap áresónakézni a vallásos Klára; koble, ha megunt a nyitászó-mozgó, hullámos élet zaját, ide tért piheneni. Itt liborult aztán az oltár piros bársony-sámolyára s kezében a rózsá-koszorúval, úgy állított el itt nem ritkán egész délutánokat, buzgó, meleg fohászokdás közben.

Fohászai végeztével kijött a jó asszony a kápolnából, lelt a bő pázsit puha fűvére, s mig lábainál a Tárza folyó szűk csengései hullámai lejtették lassú, kimért táncukat, mig feje fölött a sárva rigó tiszta danája és a bűs gerlicze síró dala, távol megotie a lomba hangú vadon és a kakuk jósló scavának elmosódott echója repdesett

a légben, lelke elmerült a természet szép munkáinak gyönyörében, melyek itt vadregényességök egész titokzatoságának fenségében tüntek fel.

„Ha a természet Isten temploma, úgy e párányi, kis helyeske benne az oltár” — szokta volt mondogatni a vallásos Klára, valahányszor kellemes szívet-lelket emelt a gánya szoba került.

Mint mikor a gyógyító álom billenti le árnyék könnyű két kezével a szenvedőnek nehéz szempilláit s anyhitő részvéte balzsamot önt a felszaggatott seb égető vérére, — az áldozat pedig alszik alszik édesen álmában ujjongva örül a képzelet játszi délibábainak, ujjongva a rózsás képek köd testeinak, s mig felette Endymion lebeg a felelősnök társával, ő észre sem veszi a sivár való mostoha sorsát, mely oldalánál terül el, oly benyomást tett ezen őserdő az ember fogékony lelkére.

Nem a rideg, önző ész, az érezni tudó, ártatlan szív bölcsője rengett itt!

A folyó bal partján egy kis városka emelkedett.

Alacsony házsortait kőfal vette körül, négy irányban négy toronnyal és ugyanannyi felvonóhiddal. Nyugot és északról a már említett branyiszkói hegyek, keletről az iszapos Szekcső sárga vize s láthatárát a tokaji homok hegy-lánc, mely itt trachittá változik, s melynek itt legmagasabb csúcsa a Simonkő, délről síkság határolák. Lakosága java része ide telepített flandriaiakból állott, kité II. Gejza a politikai jogok, a földbirtokok, a vámmenteség és a polgári szabadság adománya mellett hívott volt meg országába, midőn a Szepesség és a szomszéd vármegék lakói, különösen a kunok gyakori batórései miatt innen kivándorolván, a felvidék e része majdnem teljesen lakatlaná vált. Ezen idegenek itt megtelepültek s új szívet hozván magukkal az új hazába Rajna és Graveling áradások téreiről, könnyen és hamar szokták meg az ő kárpát éles levegőjét; szorgalmukkal nevelék az ország iparát, becsületére válva első sorban is önön-maguknak, azután még Belus nádor, Urocz és az esztergami érseknek, kik őket ide telepítették volt. Ipar czikkeik közül különösen a szép fehér vászon és vászon eszikkék voltak azok, melyek az iparkodó nép jó hírét hazánkban elterjesztették és emelék.

A város eredetét, hiteles okmányok helyett, monda tartotta fenn.

II. Béla, Kálmán király áldozata, midőn Borics lengyel s orosz hadaival és az örökre emlékezetes aradi gyűlés által száműzött magyarokkal szemben állást foglalt a Sajónál, Sámson magyar főúr és Borics hive egy éjjel meguszván, a két táborot egymástól elválasztó folyót, a magyar király sátorbába lopódzott s ott e kifakadásal: „nyomorom eb, ne bitangold tovább a királyi méltóságot, hanem hódolj Boricsnak, törvényes uradnak” — a koronás életnek tört. A király gyilkos ocsmány terve azonban meghiúsult s Sámson futással keresvén menedéket, a Sajón át vissza akara úszni, Bód, Béla fegyvernöke által előrtvén, megölté.

Reggel a király hadi rendbe állítá scregét, Borics hivat látván azonban az ellenfél túlnyomó számát, inkább békés uton kívánták a megoldást elérni, semhogy fegyveres kézzel, jól tudván, hogy az utóbbinak, kétségtelenül, csak ök magok adnák meg torát.

A béke tehát létre jött, és Borics annak értelmében, kitakarodván az országból, Béla kíséretével a felföldre ráudult.

A király udvara miudenhá nagy kedvelője volt a vad bajtásnak.

A külföld fényes lovagjátékai ez időben nem jéven még hosszúak ha ánkban, a vitéz a harczon kívül egyedül a vadászásban kereste minden örömet, egyedül azért lelkesült, mint olyan sorompóért, hol szintén edzhetette testét, és kitüntethette bátorságát, ügyességét, nem ritkán erejét is.

A kíséret megérkezvén a kijelölt helyre, rövid pihenés után azonnal hozzálátott a kedves munkához. Kiki megtöhlötte nyíl-terítő puzdráját, meggyantázta ijja kemény bőrhúrját azután lóra ültek, nyergökbe a daliak felvonták a mérgezett hegyű lándzsákat, a kopók megszabadították a porától, a csont-kürtök megfuvattak és kezdődött a várva várt hajsz.

* Miután a mult számba igen sok értelemes verset hagytott a nyomda által, — az egészét előlről s újra szedve küldjük. A szerk.

Előbb azonban, hogy idejét valamilyen töltsen, leültették a világtalan Bélát a Tereza partjára, kezébe halász-borgot adának s néhány apród felügyelete mellett, kik őrizték, hogy semmi baja ne essék a királyt magára hagyták. . . .

Rövidre a királyt fel is vertek egy óriási vadkaut.

A Szekesü-völgy sűrűjéből tört elő a megremült állat s az ebek levegőt hasító ugatásai eredtek nyomába, kergetőn a bőszült fenevadat délkeletnek, a tokaji hegy-láncnak.

Ínába koltek most a vadászok is.

Nyil és lándzsa váltakozva csaptak le a mecnoklőnek ajjál fekete, fényes sertéire, s néhány pillanat múlva, sebait halálosan sziló testtel hár, de felbasított izmaival végső erejével, a vadkaut elérte a közel láthatár hegyeit. Itt aztán bámulatos gyorsasággal neki — eredt egy csúcsnak; a kopók minden lépten-nyomou utána, de a vitézek közül egyedül egy Simon nevezett merészle tava üzni a biztosnak gondolt, érdemes prédát. A vadkaut elérte a felőt, — Simon utána. Pillanat alatt mindkettő a hegy legmagasabb pontján állott. . . . Itt aztán az állat hirtelen levette magát a meredek szikláról a tátongó mélységbe. . . . Simon, ki szaguldó futásában egyszerre vissza nem tarthatta levát, hiába feszítte meg karja megdagadt izmaival a kettős fokot, hogy kettő tört az erős vas zablá a teliver nyé között, a tajtékzó mēn neki ugrott a sziklapartról a leeső vadkaut. . . . egy éles, fájdalmas sikoltás rezzent még meg a levegő könnyű atomjait, . . . s pár pillanat múlva üldöző és üldözött vértől habzó hullája terült el a mélység kopár, sziklás fenekén. . . .

Másnap korán reggel bajtársai felszedték a bősnek eltorzult tagjait, felvívék azokat a végzetes szikla csúcsera, s minden külső pompa nélkül bár, de ósziutott hullatott könyvek között száz és száz áldást mondanak a földi maradványok hideg porára. . . .

És mire a kelő nap első fénye bearányozá a kelet tisztuló látkörét, sugarai egy frissen felhanyt banton állapodának meg. . . . tetejében az új sárnak zászlós kópia vala tüve, rajta az egy szó: „Simon-kő.“

Ugyanaz nap délután Béla és kísérete a Tereza és Szekesü közötti tér egyik tisztán gyászolt úllének. . . . A táltos levágta az áldozatra szánt fehér lovat . . . beleit kivette . . . megmosta és jószolt . . . megjósolta az új város alapítását, melyet Vak Béla a történetesen kezébe akadt eper bokorról, Eperjesnek nevezett el.

(Folyt. köv.)

IRODALOM.

„Hosszu élet“ a czime a közlőnyek, a mely az egészszü szabályok, gyermekápolás, iskolagészségügy, táplálkozás, élel-italomlék, évezeti ezikkék, ruházat, lakás, háztartás, köztisztaság és fertőtlenítés népszerű ismertetésével foglalkozik.

Ha valahol, úgy havankban feltétlen szükségő áll fenn az ily irányú közlőnynek s az előtünk fekvő 1-6 számú után itélve, — a szerkesztő igen behatóan iparkodik megfélelni, a maga első tüzött feladatnak, a mi egyszermind azt is bizonyítja, hogy kitűnő munkatársai vannak, a kik e vállalatot, melyre magyar nemzetiségünk fenntartása, fájnak szaporodása tekintetéből oly nagy szükségünk van, — továbbra is ily tartalmasan fogja vezetni.

A legmelegebben ajánljuk e közlőnyt a családok, egyletek és társasörök, kaszinók, iskolák, ifjusági és népkönyvtáraknak ok vetlen megszerezni. Előfizetési ára évnegyedenként csak 1 frt, mely összeg dr. Lőrinczy Ferencz orvos, a lap kiadóhöz Budapestre (Zöldfautca 48 sz.) küldendő.

A „Gyakorlati Kereskedelmi Tudományok“ 28-ik fürete fekszik előtünk, gazdag tartalommal. Az eddig megjelent 28 füret ára 8 frt. — A további 1/4 évenkénti előfizetés 2 frt. Az előfizetések Budapestre, (Albrechtát 8 sz.) küldendők.

„Érdemes könyvtár“ czimuel egy figyelemremélto új irodalmi vállalat indult meg a fővárosban, s annak II. köteteké most jelent meg Chamisso Adalbert „Salemtil Páter esodálatos története“

Kormos Alfréd sikerült fordításában. E pártolásra méltó folyóiratból havonként egy kötet jelenik meg s az egész évi folyamara 4 frtjával lehet elő fizetni a kiadóhivatalnál. (Budapest Révai utca, 8).

Az „Olvasó-kör“ czimű szépirodalmi folyóirat kiadásában megjelent a „Londoni koldus“ 11. fürete. Ára 25 kr.

„Pécs Baranyai Képes Naptár“ 1888-ik évre, ára 40 kr. Kapható Engel Lajosnál Pécsen. A dús tartalmu, csinosan kiállított naptárt ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Érdekes új lap. A lapunkban eleve jelzett „Házi Közlöny“ első száma megjelent Aradon, Záray Ödön szerkesztése alatt.

Örömmel jelezük ez új lapnak megjelenését, mely mind elegáns külseje, mind becses tartalmával a legjobb benyomást gyakorolta ránk.

A gazdag s becses tartalommal e lap egész lexikonját fogja képezni a hasznos és praktikus ismereteknek, s mint ilyen, háztartással bíró egyetlen egy családnak olvasó asztaláról sem szabadna hiányoznia, mert a míg házi gazdálkodási czikkeivel, képeivel, hasznos tudnivalóival, házi receptjeivel kellemesen szórakoztatja, oktatja a házigazdát s a ház asszonyát a háztartás és házi gazdálkodás legkülömbözőbb ágaiban, addig mindezekkel bő s biztos forrást nyújt az anyagi érdekek s jólét előmozdítására. — Berendezése gazdag és mindenre kiterjedő anyaga szakavatott kezekre vall.

Melegén ajánljuk t. olvasóink figyelmébe. Előfizetési ára e kötetbenkiut megjelölt lapnak: egy évre 3 frt, fél évre 1:50 kr., 1/4 évre 75 kr., mely is annyi hasznos anyaggal szemben nagyon olcsónak mondható.

A „Képes Családi Lapok“, a magyar művelt családoknak e kedves lapja, 1888. évi január hó 1-től Dr. Murányi Arminnak tulajdonába ment át. A „Képes Családi Lapok“ tíz éves fennállása óta irodalmi tényezővé küzdötte fel magát a magyar szépirodalmi lapok társaságában s hogy az új kiadó-tulajdonos hirtokában sem fog leszállani arról a szellemi magasztalról, a melyt eddig elfoglalt, sőt hogy emelkedni fog: erre nézve elég kezeséget nyújt Dr. Murányi Armin ur neve, a ki a „Magyar Háziaszonymak“ is páratlan lendületet tudott adni, és Brankovics György, aki az új tulajdonos alatt is szerkesztője maradt a „Képes Családi Lapok“ nak s a kit nemcsak mint publicistát, hanem mint szépirodalmi íróst és szerkesztőt is igen előnyösen ismer a magyar olvasó közönség.

— A „Képes Családi Lapok“ újévi vagyis 15-számú a következő tartalommal jelent meg: Anyja leánya. Regény: Mészáros Istvántól. — Egy ifjuhoz. Költemény: Tolnay Lajostól. B. u. é. k. Újévi üdvözlét: Brankovics Györgytől. — Az idegesség. Rajz. Egy szerkesztőtől. Gondolatfördékek. A fénykép. Elbeszélés: Milcz Bélatól. — A villanyosság gyógyító ereje. — A hónapok Szilveszter-éve: Szendrőtől Képeinkhez. — Mindenféle. — Sakktalány. Hat naptár. Megfejtők stb. stb. — A művelődésnek, az izlésfejlesztésnek s az érzelmennevesítésnek kitűnő szolgálatokat tevő „Képes Családi Lapok“ előfizetési ára: egész évre 6 frt, félvévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Az előfizetések a „Képes Családi Lapok“ kiadóhivatalába, Budapest, V. ker., Nagy korona utca 20 sz. küldendők. E gyönyörű képekkel ellátott legterjedelmesebb, tartalmilag leggazdagabb s legolcsóbb szépirodalmi hatilapot ajánljuk olvasóink pártfogásába.

Közlemények.

Hatásos gyógyszerek. Ma midőn mindenféle kontárkodó ember ajánl u. o. „hatásos“ gyógyszereket, nem eléggé ajánlható, hogy csakis szakemberek által készített szereket vásároljanak, mert ezek csak hosszú búrálratok után és képzettségüknek megfelelő komolysággal bocsátják szereiket a közönség elé. Fácányi Armin igen tekintélyes hpesti gyógyszer-ár ezeltől másfél évtizeddel hosszú tanulmányozás után állította össze a most már országazertó ismeretes magyar édes mustárját, mely mindennemű gyomorhaj és ezekből származó betegségeknek bámulatos eredményt mutat fel. E sorok írójának volt alkalma a több ezer számura menő kőszönő levelekbe betekinteni, melyek legtöbbször 1—2 heti használat után igen súlyos esetekben tökéletes meggyógyuláseről tesznek tanuságot.

— Fényes rehabilitáció. Tulvalevő, hogy Zellerin Mátyás az ország egyik legelőkelőbb gyáros, udvari szállító, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa és a Ferencz József rend lovagja ellen egy elbocsátott hivatalnokba bszszuból hamis feljelentést tett olyképen, hogy azt állította, miképen ez elsőrangú czég a kormányt a megrendelésére eszközölt munkálatoknál meg-rövidítette. E feljelentés folytán megindított elővizsgálat következtében azonban a m. kir. büntető törvényszék e hó 12-én kelt 44135 számú végzésével a további eljárást a czég ellen le-szűntette, mert az elővizsgálat folyamán minden kétséget kizárólag kiderült, hogy az egész hamis vád rosszakatatu boszu kifolyása és minden részében alaptalan. E végzés indokolása kiemel, hogy a bolygói, vallás-és közoktatásügyi és pénzügyi miniszteriumok által a hamis vádban említett helyeken, így többek közt a klinikánál, a Herkulos fürdőben, a nemzeti színházban, az operaházban stb. eszközölt alapos helyszíni vizsgálat kiderítette, hogy e czég által az említett helyeken végzett nagyobb szabású víz- és légszuszvetetési, fürdő és vízmű berendezési munkálatok kifogástalanok és teljesen megfelelnek a szerződési feltételeknek. — Hazánk e díszes és nagy szabású ipartelepének ily fényes rehabilitációján minden jó hazafi csak örülhet.

Innen—onnan.

— (A névjegy.) Sok humor van a névjegyekben. Egy egy tizedrangú miniszteri hivatalnok vagy egy ismeretlen vidéki tudós névjegye, mely tele van nyomatva mindenféle apró egylet tisztelheteli, rendes, pártoló és gyámolító tagjának blizsko oximével, magában véve is mulattató. Nem ismeretlenek az ilyen névjegyek sem: „X. Y.“ alprős“, vagy „X. Y. szabaduszó“ stb. Ezekhez most egy diszpódiányt küld be egy olvasónk, mely így hangzik: „R. Móricz marha-és baromkerekedő, házassági közvetítő, előimádkozó, pénteki énekes és újzezlendi trosskítás, irraelita fuoperatour, községi hátuljatisztító és 6% os pénzkölesőböz.“ Ejtaye de szép közönség lehet az, mikor mindnyájan együtt vannak, — mondhatnánk erre az operettebeli mikádóval.

— Hep, Hep! hogy minden kételyt eloszlassunk, ideiktatjuk a hep, hep! gnyező eredetét. Származik pedig a hep-hep onnan, hogy a keresztény háborúban 1097 ben Gáns-fleisch Péter és Leininger Konrad német toborzó vezérek zászlóin e három betű állott: H. E. P. (Hiero-solyma est perditus: Jeruzsálem elveszett.) s a hol a zászlót meghurcolták az üldözött zaidók menekültek, kiáltva jón a hep!

A szabó szerencsése. Városszerte hire jár, hogy milyen nagy szerencseje akadt X. szabósak a h-i vásáron, — csakhogy elszalasztotta.

Eset megérthetése végelt egy kis személyleirát kell közölnöm a derék szabóró.

A májaster ur valódi prototypje a szabóknak. Sovány mint a böregér, s vékony, mint a tű; ha az a kis gomb, a fejé, nem volna a teste felső végén, egy nagyobbaccka több be lehetne fűzni czéruának, mint Bernard Sárát. Szóval, a legszabóbb szabó. Még a szakala is kecske.

Hát a multkor, hogy H—n vásáron volt egy kőczrágó vásári komédiás véletlenül meglátta. A kőkler arezát egyszerre vidám ragyogás árasztotta el, mintha X. mester látása valami nagy szerencét hozna neki. Menten oda futott hozzá s galléron kapta, a sátor hátuljába vonszolta. Ott aztán örömtől reszelő hangon, nagy titokzatosan ekép szolt hozzá:

— Uram! magát nagy szerencse érte azza, hogy én megláttam. Ugy-e, szegény ember azur?

— Bizony szegény, — válaszolt nagy meglepetve a szabó. — Éppen a multkor licitálták el az államkölesünős házamat meg a boltomat.

— Hát akarsz az ur gazdag nagyon gazdag lenni? Könyökig vájkálni a kiesésen?

A vékony szabó szemei felragyogtak. Képzeltében már látta a gazdagon berendezett új holtot mag a visszaváltott szép államkölesünős házat.

— Hogy az ördögbe ne akarúék! De hát hogy és mikép lenne az?

— Nagyon egyszerűen. Álljon be az ur hozzám sárkányának.

— Miit... micsodát? ... Sárr-kány-nak? — bebegé elámulva a szabó. — Bolond maga vagy mi? Ki az ördög érti ezt?

— Kérem, kérem! nagyon egyszerű az egész. Két láccával kipeckeljük a kabátja szárnyait. A mi rajta van, éppen jó, mert hosszú. A nadrágszujjára, a köldök táján, jó hosszú zsinort kötünk, aztán a felsőgomb gallérjánál fogva földadja, én meg szaladok vele, s ha egy kis szél fúj, kiduzzadnak a kabátzárnyak, az ur szépen fölemelkedik a levegőbe és kész a sárkány. Ujjujuk! mennyi pénzt kerestünk mi ezzel a mutatványnyal! Fouttal mérjük a bankót! Érti az ur?...

▲ haragtól fülhagyig vörösödött mester nagyon is értette és rohant az ollóért; de mire megtalálta, akkorra már a kőklernek hült helye volt.

A monologizátor. Szegednek van egy speciális monologizátora, Csikos, a gabonaszennál, a ki becsipett állapotban hangos monologizálás közt szokta bejárni a város utcáit.

A monologizátort mindig azon kezd, hogy a fejét előre szőgei és nekilődül a levegőnek, mint egy faltörő kos. Mikor aztán már éppen elsőfőben volna, megáll, a fejét fölveti, balkezevel kivessi a makrárt az agyarái közül, jobb kezét pedig az ég felé tartja és megereszti egy hosszú monológot. Egyik monológja a buzapiac sarkán, a „kopialós kaszinó“ előtt, a szokásos nekilődülés és megállás után a következőleg hangzott:

„O! mily szép az élet és dicső! Kopialunk és szomjazunk, (a szomjúságot kár volt belukoverni, Csikos sógor!) az urak pedig álnak az diványon és ösznek, iszuak, alszanak. De mit ér az életük! Héjába vonók én alügyész, föllügyész, polgármester vagy akár Tisza Kálmány, — csak nem tünnek én már jobban berugni!“

Ez a monolog egészen híven visszatükrözi a Csikos sógor életfilozofáját, a mely szerint „az világ dicsősége és boldogsága abban van, hogy ki tud jobban berugni.“

Kölsönös bemutatás, Szapáry gróf, főudvarmester, a gyálai rét új birtokosa kirándult új birtokát megtekinteni. Odakiut egy öreg szürös atyával találkozott legelőbb, a ki nyugodtan ballagott az útfőlen.

— Jó ember! — szólta meg az öregot a gróf — nem tudná megmondani, kié az a birtok ott, a hol azok az épületek látszanak?

— Az kérem, még ez az egész környék a Su... uré násságáé. — válaszolt az atyafi és nagy alázatosan hozzá tette, hogy: „Hát a téma ur ki legyen, ha meg nem sértene?“

— Én, barátom, — felelt a gróf — Szapáry gróf vagyok, ennek a birtoknak az új tulajdonosa.

— No lám! Az isten éltesse Czapáry tekintetes uram, hiszen én akkor a csőze vagyok magának!

Az öreg persze a tekintetes címet nagyobbabnak tartotta a nagyságonál; s ha megdöngöljük, nem is alaptalanul; mert a mai civilizált világban a nagyságon-titulus árszója nagyon alászállott.

— A nők izlése. Az indiai lapok, a hol csak szerét tehotik, guayolják az európai és amerikaiakat. Legutóbb egy kalkuttai újság emlékszik meg arról, hogy az európai és amerikai nők férjek választásánál milyen izlésnek hódolnak. A lap szerint a francia nők oly férjet szeretnek, kinek szabad a homloka és mosolygó az arca. A német nő mindenek előtt szóártó, hü férjet keres. A spanyol leány olyan férfit választ, a ki meg tudja őt védeni és megbosszulja a rajta elkövetett sértéseket. Az orosz nők csak oly férfiakat kedvelnek, a kik a nyugoti bépeket vadaknak tartják. A dákok azokat szeretik, a kik nem utazgatnak, hanem mindenkor otthon maradnak. Az angol nők gentlemaneket keresnek, a kik emelt orral járnak. Az amerikai nő elmegy akárkihez, nem törődik rangjával, társadalmi állásával, nem törődik azzal, hogy pupos, sánta, süket vagy vak, de egyet megkövetel és ez az, hogy gazdag legyen.

— Szeged szegged. Nem mondjuk meg, hogy mely vasuti indóház várótermében történt. Közvetlen vonatindulás előtt, mikor a kőbőnc

az ajtó felé tolong, egy úr megszólít egy készenlő utast: „Szabad kérdezem, az öné on a kézi láda?“ — „Az onyim.“ — „Akkor meg fogja engedni, hogy a láda szelét és hosszát egy kicsit megmérjem. Vasuti inspektor vagyok. Úgy emlékszem nekem, hogy e ládát nem volna szabad kupéba vinni, mert nagyobb a szabályszerűsége.“ — Azzal ezentiméterezsalagot vont ki a zsebéből és megmérgette a ládát. „Jó a szemmértékem“, folytatta „a láda csakugyan tíz centiméterrel hosszabb, mint a szabály előírja. Ezt föl kellett volna adni. Így fizet ön hatvan krajczár pénzbírságot. Menjünk a hivatalba, jegyzőkönyvet fölvenni.“ Az utas szó nélkül engedett, a vonat pedig elrohogott. A 60 kr. megfizetése után a megbírságot oda fordult az inspektor urhoz: „Szabad egy pillanatra azt a centiméter-szalagot kérnem, a melylyel ládámot megmérte?“ — „Mértőtassék!“ — A lekészt utas végig nézegette a szalagot, aztán zsebre tette: „E centiméterről hiányzik a hitelítő bélyeg. Ez jövedéki kihágás, melyért ön ötven forintot fizet. Ma én inspektor vagyok, csakhogy a mértékhiteliséteimél. Tessék most velem jönni a hivatalomba, majd jegyzőkönyvet vessünk föl róla.“

— A kártyaadósság nem becsületbeli adósság! Az Ugyvédek lapja a következő esetet közli: J. T. tízezer forint váltósszeg és jár. irát pert indított M. Gy. ellen a bpesti kir. és váltótörvények előtt. Alperes azzal a kifogással élt, hogy a beparosított váltó kártyaadósság fejében állítottatott ki. A váltótörvény alperest föltétlenül marasztalta a tízezer forint és jár. megfizetésében. A bpesti kir. tábla megváltoztatta az elsőbírság ítéletét s fölprest keresetével elutasította az esetre, ha alperes póteskút tesz, hogy a beparosított váltó kártyajáték közben szenvedett veszteség fejében fogadta el. A m. kir. kuria a napokban helybenhagyta a tábla ítéletét, indoklva azt hozván föl, hogy fölperes

nem tagadta az alperes által fölmutatott hozzá intézett levél valódiságát és azt sem vonta kétségbe, hogy az a jelen tartozásra vonatkonik; Ezen levélben fölperes maga „becsületbelinek“ nevezi ezen tartozást. Minthogy pedig a közönseges életben „becsületbeli“, tartozásnak főképen oly tartozást szokás elnevezni, mely nem a törvény és a bíróság, hanem egyedül az adós igéretének oltalma alatt áll s minthogy a kihallgatott tanuk vallomásai alapján az idézett kifejezésnek ez esetben is a fűnebbi értelem tulajdonítandó, föltétlenül elutasítandó lett volna, de miután alperes a másodbírsági ítélet ellen föllebbezéssel nem élt, a kir. tábla ítéletét helybenhagyai kellett.

Nyilt-tér.)

Pontos az étvágytalanság gyenge emésztés, felbőfőgés, gyomor és bélhurat, nehéz lélegzés, májbaj, aranyér és egyéb a gyomortól származó betegségekben szenvedőknek Fáczyáni Arm. által Budapest X. kerület, Kőbánya, — már másfél évtized óta készített magyar édes mustárja.

A fentebbi bajokban — bármily idűltek — a legrövidebb idő alatt, bámulatos eredményeket hoz létre, mit bizonyít ama rendkívül sok száma halálirál, melyekbe baráti betekintést. Ára egy nagy üvegnek 1 frt. kis üvegnek 50 kr.

A csomagolási díj mérsékelt.

Kivonat egy hála levélből:

Tekintetes ur! A folyó hó 5-én küldött két üveg mustár fogyatéknban van. Az első üveget sem fogyasztotta el a nőm, már is igen nagy javulás állott be. Most már egy gyenge hét óta majdnem egészen jól érzí magát. Köhögése ritkán jön elő, a köpés könnyen felszakad és már semmit se szenved. Kérek még négy üveget stb.

Sik-Abony u. p. D.-Szerdahely 1887. decz. 16.

Matis Antal földbirtokos.

Előfizetési felhívás

„KIS UJSÁG“

„szimü képes politikai napilapra.“

A „KIS UJSÁG“ fennállásának rövid ideje alatt fényes tanujelét adta annak, hogy hírlapirodalmunkban hézagot pótol, szükség van reá; a mit eléggé bizonyít az is, hogy a „KIS UJSÁG“ ma már naponként 16.000 példányban hagyja el a sajtót. — A „KIS UJSÁG“ nemzeties ellenzéki politikát követve, szivós kitartással, erélyel fog küzdeni a haza boldogságáért, s a honfenntartó magyar faj uralmáért.

De ezen politikai főiránya mellett nem fogja elkerülni a „KIS UJSÁG“ éber figyelmét a nép anyagi érdeke sem.

Követelni fogja, a hézagot ipartörvény újabb módosítását, hogy a szabad ipar orve alatt úzerkedő kontárok ne csináljanak tönkretevő versenyt a tanult mesterembereknek; követelni fogja, hogy az összes állami szükségletek a hazai kisiparosoknak szerzettessenek be.

Oda fog törekedni, hogy hozassék be a vasárnapi munkaszünet, alkos sanak törvenyt az elaggott és dologképtelen munkások állami életbiztosítására.

Követelni fogja, hogy a tanítók, a nemzeti köznevelődés e valódi apostolai a kor igényeinek s a teljesített nehéz munka fontosságának megfelelő fizetésben részesítessenek.

Azon lesz, hogy a földesgazdák, az iparosok, a köznép adóterhei könnyíttessenek.

De a „KIS UJSÁG“ arra is nagy gondot fordít, hogy olvasóinak igényeit más tekintetben is teljesen kielégítse. Ugy a főváros, mint az ország és a külföld minden híret naponként híven és gyorsan közli. A nevezetesebb napi eseményeket sz p kivitelei képekkel illusztrálja. Ezenkívül a fővárosi életből merített, — regényeket közöl, a melyek bárki által könnyen élvezhető népies nyelven vannak megírva. — „A nép szava Isten szava!“ ez a jelszavunk. Mi hangot adunk a nép kívánságainak, rajta áll, hogy szava mielőbb meghallgatásra találjon.

A „KIS UJSÁG“ kiadóhivatala. A „KIS UJSÁG“ szerkesztősége.

Előfizetési árak vidéken:

Egész évre	9 frt — kr.
Fél évre	4 „ 50 „
Negyedévre	2 „ 25 „

— Egy óra 75 kr. —

Előfizetéseket elfogad e lap kiadóhivatala, Budapest, Sarkantyú-utca 3. sz., 11. emelet, továbbá minden magyar kir. postahivatal. Mintatvány-számokat bárkinak ingyen küldünk. Kérem előfizetőink, regényeink eddig megjelent folytatásait kívánatra ingyen kapják.

HIRDETMÉNY.

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására adni, hogy az öreg posta utca és svájci utca sarkon álló házamban

egy bolt s több lakszoba pineze és padlás

hérbe adandó; mely lakást a bérlő folyó évi April 1-étől fogva, három egymás után következő évre, rendes alku és szerződés mellett átvehet.

Tolna, 1888. január 3-án.

Tisztelettel:
Tantos József.

J E L E N T É S.

Tisztelettel alulírottak értesítjük a nagy érdemi közönséget, hogy 1888. évi január hó 1-étől gép-, kovács és lakatos műhelyet nyitottunk, a Lukovics-féle házban (Mészárszék-utczában), mely üzletünket ajánljuk a nagy közönség szíves figyelmébe.

Főtörékvésünk oda irányul, hogy gép-, kovács lakatos és vasesztergályos stb. munkákban tartós és jó munkát adjunk s e mellett az árak is a legméltányosabbra szabotnak.

Paksón, 1887. január hó 1-én.

Tisztelettel
ifju Rádinger József és társa.

Kapható minden gyógyszerárban illatszerárban és finomabb üzletben.

Dr. J. G. Popp udvari fogorvos	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos
ANATHERIN-FOPPAZTJA 40 gr-ot a legkedvezőbb száj-és fogkonszerválószert. Jólja a fogok irakulását, elcsorogtja a száj kellenetét, szagát, felírásit a fogban. Ara a nagy palacknak 1 frt 40 kr., a kisebbnek 1 frt. A legkisebbnek 50 kr.	Anatherin-foppasztja, írvégességében. Elismert szer a fogak tisztántartására a száj felírásitására és konszerválására. Ara 1 frt 20 kr.	Aromatikus foppasztja, nagyon kedvelt a kollésemek habos fogszappanok helyett. Ara: 85 kr.	fogpora, a fogport kedvelők: kőát a legelérhetőbb és legkedveltebb, melyből a fogak ragyogó fehér színt nyernek. Ara: 68 kr.
Dr. J. G. Popp udvari fogorvos	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos
Dr. J. G. Popp udvari fogorvos	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos
Dr. J. G. Popp udvari fogorvos	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos
Dr. J. G. Popp udvari fogorvos	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos
Dr. J. G. Popp udvari fogorvos	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos
Dr. J. G. Popp udvari fogorvos	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos	Dr. J. G. Popp udvari fogorvos

Brázay Kálmán
sősorszesze

*Kitűnő házi szer
csúsz, szaggatás, fagyás,
fog- és fejfájáldalmak,
szemgyengeség, bémula
sok stb. ellen. A legjobb
fog- és szájtisztító szer.
Fejmosásra nagyon
ajánlatos és elterjedt,
különösen ajánlatos a
kényű gyűrűgyógyomló-
ra (masszage.)*

Ara a kis üvegeknek
40 kr.
a nagyobbaknak
80 kr.

Brázay Kálmán
sősorszesze

FIGYELMEZTETÉS!

Mivel sősorszesze készítményem — keletudóségénél fogva — sok utánasúnak van kitéve, elhatározom hogy azokon czimjegyeimre két nyomatban saját házamban külső alakját veszem föl, védjegyként. A palackok és dugók ölmkupakjai czégteliratottnal vannak öntve.

Védjegy 319 és 320 szám.

Kapható Budapesten Brázay Kálmánál Múzeum-körút saját ház és Tolnán Eisenbáth Gy. Boncz J. Schwarz M. Paksón Flórian J. Szilas-Baháson Deutsch M. utódt. Simontornyán Friedman M. W. Kelnitz Gy. Teuner A. Sárhagardon Mészöly A. Duna-Földváron Sommer K. özv. Nallura P. és fia. Honig A. Steiner L. Csornyánszky I. Schmidt L. Scheibel I. özv. Tammer K-né. Stauber J.

Brázay Kálmán
sősorszesze

Nehogy a közönség gyenge utánzatok által félre vezethető legyen figyelmeztetem, hogy palackzaím czégteliratottnal vannak öntve és az itt látható védjeggyel ellátva. Használati utasítás mellékeltek.

Brázay Kálmán
sősorszesze

Mutatvány számokat ingyen és bérmentesen.

Magyarország legolcsóbb és legdiszesebb képes hetilapja a

KÉPES

Családi Lapok

1888-ik év január hó 1-én
A TIZEDIK ÉVFOLYAMANAK

második negyedébe lép. A „Képes Családi Lapok” mint társadalmi, szépirodalmi s ismeretterjesztő hetilap, eddig is megbecsülhetetlen munkálatakat tett a magyar nemzeti köznevelődésnek, ma azonban nemcsak kiváló tényezője a magyar irodalomnak, hanem nélkülözhetetlen barátja a magyar művelt családoknak. Változatos, élénk s a legszigorúbb kritikát is kiálló olvasmányai a legjelesebb magyar írók tollából erednek, s a külföldi irodalomból csak a szívesen mutatják be az olvasó közönségnek. — A gondos élénk szerkesztés, az izéles és díszes kiállítás, az ezúttal az érdelem nemcsilló tartalom, a jó írás, a legjelesebb külföldi lapok képeivel versenyző művészi kivitelű képek: szellemi kincsé avatják mind a számát.

A „Képes Családi Lapok” előfizetési ára: Egész évr. 6 frt, Fél évre 3 frt, Negyedévre 1 frt 50 kr.

Előfizetéseket elfogad minden hazai könyvtárosszolgálat.

Mutatvány-számokat ingyen és bérmentesen küld a „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala Budapesten, V. ker. nagy-korona-utca 20. sz.

A művelt magyar hűgyközség számára ajánlatik:

I. „MAGYAR HÁZIASSZONY”

háttársi, gazdasági és szépirodalmi hetilap.

A magyar hűgyek ezen szaklapja nagy elterjedésnek örvend a társadalom minden rétegében. Képviselet a nők összes érdekeit, hasznos tanácsokat ad és kellemes szórakozást nyujt akkor, midőn a nő elvégezte házi teendőit. Iránya olyan, hogy a család minden tagja, a serdülő leány, a fiatal menyecske, s szerető anyja, a gondos háziasszony és az öreg anyóka egyaránt élvezettel olvashatják. A csejnos kiállítású lapnak előfizetési ára: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr.

Előfizetések a „Magyar Háziaszszony” kiadóhivatalához intézendők és a hó bármely napjától elfogadottnak.

A „Magyar Háziaszszony” kiadóhivatala mutatvány-számokat ingyen és bérmentesen küld mindazoknak, kik ez iránt hozzá — legesélyesebben levelező lappal — fordulnak. E szaklapnak egy magyar háznál sem szabadna hiányozni, mivel utmutatása szerint több száz forintos lehet a háztartásban megtakarítani.

A „Magyar Háziaszszony”

kiadóhivatala Budapesten, nagy-korona-utca 20. sz.

II. A magyar háziasszonyok naptára.

1888. évre a legértelmesebb naptár. Ara fűzve 1 frt, diszkórában 2 frt, ajánlott küldéssel 20 krral több. Megrendelések tegyelek aduon postautatványnyal a „Magyar Háziaszszony” kiadóhivatalához: Budapest. V. ker. nagy-korona-utca 20. sz. küldendők. 2-3